

Pradžia>Jūsų teisės>Pagrindinės teisės>Kur kreiptis pagalbos?>Susijusių teismų ir įstaigų sąrašas>**Pagrindinės teisės**

Pagrindinės teisės

Suomija

Nacionaliniai teismai

Nacionalinės žmogaus teisių institucijos

Ombudsmenas

Specializuotos žmogaus teisių institucijos

Kita

Nacionaliniai teismai

Apylinkių teismai nagrinėja baudžiamąsias, civilines ir apeliacines bylas. Paprastai pirmosios instancijos teismo sprendimą galima perduoti svarstyti aukštesnės instancijos teismui. Apylinkės teismo sprendimą galima apskųsti Apeliaciniam teismui. Atitinkamai, Apeliacinio teismo sprendimą galima apskųsti Aukščiausiam teismui, jeigu jis leidžia pateikti apeliacinį skundą.

Administraciniai teismai nagrinėja apeliacinius skundus dėl valdžios institucijų sprendimų. Administracinio teismo sprendimą galima apskųsti Vyriausiajam administraciniam teismui.

Specializuoti teismai, be kitų, yra Ekonominė bylų teismas, Darbo ginčų teismas, Draudimo ginčų teismas, Aukščiausiasis apkalto teismas.

Teismų kontaktiniai duomenys nurodyti šiose interneto svetainėse:

[kontaktinė informacija](#) suomių k.

[kontaktinė informacija](#) anglų k.

Nacionalinės žmogaus teisių institucijos

2012 m. buvo įsteigtas funkcinio požiūriu nepriklausomas Žmogaus teisių centras, veikiantis prie Parlamento ombudsmeno tarnybos. Žmogaus teisių centro užduotys – skleisti informaciją ir skatinti švietimą, mokymą, mokslinius tyrimus ir bendradarbiavimą pagrindinių bei žmogaus teisių srityje. Centras rengs pagrindinių ir žmogaus teisių užtikrinimo ataskaitas ir imsis iniciatyvų bei rengs pranešimus, kuriais bus skatinama pagarba šioms teisėms. Žmogaus teisių centras taip pat prisidės prie tarptautinių pastangų skatinti gerbti pagrindines ir žmogaus teises. Žmogaus teisių centras nenagrinėja skundų ar kitų atskirų bylų, kurios priklauso aukščiausiosios teisinės priežiūros institucijos kompetencijai.

Ombudsmenas

Parlamento ombudsmenas

Į Parlamento ombudsmeną galima kreiptis kilus įtarimui, kad valdžios institucijos arba pareigūnai pažeidžia teisę ar nevykdo savo pareigų. Pavyzdžiui, pažeisti pagrindines teises yra neteisėta. Skundą ombudsmenui gali pateikti bet kuris asmuo. Skundo dalykas gali būti susijęs su skundo pateikėju, tačiau skundas taip pat gali būti teikiamas kito asmens vardu arba kartu su kitais asmenimis. Ombudsmenas skundą nagrinėja, jeigu yra pagrindo manyti, kad valdžios institucija veikė neteisėtai. Skundai nagrinėjami nemokamai. Atlikdamas tyrimą, Ombudsmenas išklauso asmenį arba valdžios instituciją, dėl kurių pateiktas skundas. Be to, jis prašo įvairių valdžios institucijų pateikti ataskaitas bei pareiškimus ir prireikus gali nurodyti savo tarnybos tyrėjams atlikti tyrimus. Skundai nagrinėjami nemokamai.

Baudžiamoji byla dėl pareigūnio nusikaltimo yra griežčiausia iš visų priemonių, kurias gali taikyti ombudsmenas. Ombudsmenas taip pat gali pareikšti oficialų papeikimą atitinkamam pareigūnui. Dažniausiai jis pareiškia savo nuomonę dėl neteisėtų procedūros aspektų arba dėl aplaidumo ją vykdant ir primena teisingą procedūrą. Ombudsmenas taip pat gali pateikti pasiūlymą dėl klaidos ištaisymo ir atkreipti Valstybės Tarybos dėmesį į pastebėtus teisinių nuostatų ar taisyklių trūkumus.

Parlamento ombudsmeno tarnyba

Adresas Arkadiankatu 3, Helsinki

Pašto adresas 00102 Parliament

Interneto svetainė <https://www.oikeusasiamies.fi/en/web/guest>

E. paštas oikeusasiamies@eduskunta.fi

Telefonas (+358) 9 4321

Faksas (+358) 9 432 2268

Teisingumo kancleris

Į Teisingumo kanclerį galima kreiptis tiesiogiai su skundo pateikėju susijusiu klausimu arba bet koku kitu klausimu, jeigu skundo pateikėjas mano, kad valdžios institucijos, pareigūnai arba kiti viešąsias funkcijas vykdantys asmenys ar įstaigos elgiasi neteisingai arba nevykdo savo pareigų, arba jeigu savo pareigų nevykdo advokatūros narys. Be to, į Teisingumo kanclerį gali kreiptis bet kuris asmuo, manantis, kad nebuvo užtikrintos Konstitucijoje įtvirtintos pagrindinės arba žmogaus teisės. Teisininko kvalifikaciją turintys darbuotojai nagrinėja šiuos skundus ir surenka visus būtinius papildomus dokumentus. Skundo pateikėjui paprastai suteikiama galimybė pateikti atsakymą atsakovui. Skundo pateikėjui rašytinis sprendimas atsiunčiamas paštu. Teisingumo kanclerio tarnybos paslaugos skundo pateikėjui teikiamos nemokamai.

Jeigu nustatoma, kad procedūra buvo neteisėta arba neteisinga, Teisingumo kancleris gali pareikšti papeikimą pareigūnui arba nurodyti tinkamą taikytiną procedūrą. Sudėtingesniais atvejais jis gali nurodyti pareikšti kaltinimus pareigūnui. Jeigu Teisingumo kancleris mano, kad tai būtina, jis yra įgaliotas pasiūlyti iš dalies pakeisti nuostatas arba nurodymus, panaikinti teismo nutartį arba pateikti kasacinį skundą. Valdžios institucija arba pareigūnas, atsižvelgdami į tai, kad Teisingumo kancleris atlieka tyrimą, gali ištaisyti savo klaidą.

Teisingumo kanclerio tarnyba

Adresas Snellmaninkatu 1, Helsinki

Pašto adresas PO Box 20, FIN-00023 Government

Interneto svetainė <https://www.okv.fi/en/>

E. paštas kirjaamo@okv.fi

Telefonas (+358) 295 162 902

Faksas (+358) 9 1602 3975

E. paštas tiedotus@okv.fi

Specializuotos žmogaus teisių institucijos

Vaiko teisių ombudsmenas

Teisėje nustatytos šios Vaiko teisių ombudsmeno pareigos:

stebėti vaikų bei jaunimo gerovę ir užtikrinti jų teises;

siekiant vaiko interesų daryti įtaką sprendimų priėmimo institucijoms;

palaikyti ryšius su vaikais bei jaunimu ir iš jų gautą informaciją perduoti sprendimo priėmimo institucijoms;

su vaikais susijusią informaciją pateikti su vaikais dirbantiems specialistams, institucijoms ir visuomenei;

skatinti subjektų, atsakingų už vaiko teisių politiką, bendradarbiavimą;

skatinti laikytis JT Vaiko teisių konvencijos.

Vaiko teisių ombudsmeno tarnyba

Adresas Vapaudenkatu 58 A, 40100 Jyväskylä

Interneto svetainė <http://www.lapsiasia.fi/en/>

E. paštas lapsiasiavaltuutettu@oikeus.fi

Telefonas (+358) 295 666 850

Faksas (+358) 14 337 4248

Lygių galimybių tarnyba

Lygių galimybių ombudsmenas

Lygių galimybių ombudsmenas įpareigotas: stebėti, kad būtų laikomasi Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo, ypač draudimo diskriminuoti ir skelbti diskriminacinius darbo pasiūlymus; siekti įstatymu nustatyto tikslo imantis iniciatyvų, teikiant konsultacijas ir gaires; teikti informaciją apie Lygių galimybių įstatymą ir jo taikymą ir stebėti, kaip įvairiuose visuomenės sektoriuose užtikrinama moterų ir vyrų lygybė. Be to, Lygių galimybių ombudsmenas prižiūri, kaip užtikrinama seksualinių mažumų apsauga nuo diskriminacijos.

Lygių galimybių ombudsmeno tarnyba

Pašto adresas PO Box 22, FIN-00023 Government

Adresas Håmeentie 3, Helsinki

Interneto svetainė <https://www.tasa-arvo.fi/>

E. paštas tasa-arvo@oikeus.fi

Telefonas (+358) 295 666 840

Pagalbos telefono linija (+358) 295 666 842 (pirm.–ketv. 9–11 val. ir 13–15 val., penkt. 9–11 val.)

Faksas (+358) 9 1607 4582

Nediskriminavimo reikalų ombudsmenas (suom. k. *Yhdenvertaisuusvaltuutettu*)

Lygių galimybių ombudsmenas skatina lygybę ir kovoja su diskriminacija. Ombudsmeno institucija yra nepriklausoma.

Į Nediskriminavimo reikalų ombudsmeną gali būti kreipiamasi, jei asmuo patyrė arba pastebėjo diskriminaciją dėl amžiaus, kilmės, pilietybės, kalbos, religijos, įsitikinimų, nuomonės, politinės veiklos, dalyvavimo profsąjungų veikloje, giminytės ryšių, sveikatos, negalios, seksualinės orientacijos arba kitų su asmeniu susijusių priežasčių. Ombudsmenui, be kita ko, pavesta skatinti sudaryti geresnes sąlygas grupėms, pavyzdžiui, užsieniečiams, kurioms kyla diskriminacijos grėsmė, taip pat užtikrinti jų teises ir statusą. Be to, ombudsmenas prižiūri užsieniečių išsiuntimą ir veikia kaip nacionalinis pranešėjas kovos su prekyba žmonėmis klausimu.

Praktiškai Nediskriminavimo reikalų ombudsmeno darbas apima, pavyzdžiui, konsultacijas, atskirų atvejų tyrimą, susitaikymo skatinimą, mokymą, duomenų rinkimą, poveikį teisėkūrai ir valdžios institucijų praktikai, taip pat teisinę pagalbą. Ombudsmeno užduotys ir teisės įtvirtintos [Nediskriminavimo įstatyme](#) ir [Nediskriminavimo reikalų ombudsmeno įstatyme](#).

Nediskriminavimo reikalų ombudsmenas sprendžia diskriminacijos dėl lyties arba lytinės tapatybės klausimus.

Nediskriminavimo reikalų ombudsmeno tarnyba

Pašto adresas PO Box 24, FIN-00023 Government

Adresas Ratapihantie 9, Helsinki

Interneto svetainė <https://www.syrjinta.fi/web/EN/>

E. paštas yvv@oikeus.fi

Telefonas (+358) 295 666 800

Klientų tarnyba (+358) 295 666 817 (darbo dienomis 10–12 val., išskyrus vasaros laikotarpį)

Faksas (+358) 295 666 829

Asmenys ryšiams (+358) 295 666 813 arba (+358) 295 666 806

Duomenų apsaugos institucija

Duomenų apsaugos ombudsmenas

Stebi, kaip laikomasi asmens duomenų apsaugos teisės aktų ir kitų įstatymų, susijusių su asmens duomenų tvarkymu.

Informuoja apie su asmens duomenų tvarkymu susijusią riziką, taisykles, apsaugos priemones, pareigas ir teises.

Atlieka tyrimus ir patikrinimus.

Skiria administracines baudas už Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) pažeidimus.

Teikia su asmens duomenų tvarkymu susijusias nuomones dėl teisinių ir administracinių reformų asmens teisių ir laisvių apsaugos srityje.

Teikia nuomones dėl nusikalstamų veikų, susijusių su asmens duomenų tvarkymu.

Prižiūri, kaip tvarkomi kredito duomenys ir įmonių kredito duomenys.

Nagrinėja prašymus paskelbti nuostatas dėl duomenų subjektų teisių ir pranešimus apie kitus susirūpinimą dėl asmens duomenų tvarkymo keliančius klausimus.

Gauna asmens duomenų apsaugos pareigūnų pranešimus.

Gauna pranešimus apie asmens duomenų saugumo pažeidimus.

Sudaro atvejų, kai reikia pateikti duomenų apsaugos poveikio vertinimus, sąrašą.

Vertina *ex ante* konsultacijas dėl didelės rizikos duomenų tvarkymo.

Tvirtina elgesio kodeksus ir standartines sutarčių sąlygas.

Skatina nustatyti sertifikavimo tvarką, akredituoti sertifikavimo įstaigas ir sprendžia išduotų sertifikatų atšaukimo klausimus.

Bendradarbiauja su kitomis ES duomenų apsaugos institucijomis pagal vieno langelio principą.

Dalyvauja Europos duomenų apsaugos valdybos veikloje ir sprendimų priėmimo procese, prireikus perduoda spręsti klausimus Europos duomenų apsaugos valdybai.

Duomenų apsaugos ombudsmeno tarnyba

Pašto adresas PO Box 800, 00531 Helsinki

Adresas Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Interneto svetainė <https://tietosuoja.fi/en/home>

E. paštas tietosuoja@om.fi

Telefonas (+358) 2956 66700

Pagalbos telefono linija (+358) 2956 66777 (pirm.–treč. 9–11 val., išskyrus vasaros laikotarpį)

Kita

Teisinė pagalba

Teisine pagalba siekiama užtikrinti, kad asmenys turėtų galimybę gauti profesionalią teisinę pagalbą, su kuria susijusias visas išlaidas arba jų dalį padengia valstybė. Teisinė pagalba teikiama visais teisiniais klausimais. Tačiau teisinė pagalba paprastai neteikiama, jeigu pareiškėjas yra apsidraudęs nuo teisinių išlaidų ir tas draudimas galioja atitinkamos bylos išlaidoms. Baudžiamosiose bylose tam tikrais atvejais atsakovas turi teisę į valstybės skiriamo gynėjo paslaugas, su kuriomis susijusias išlaidas padengia valstybė, neatsižvelgdama į atsakovo finansinę padėtį. Sunkių smurtinių arba seksualinių nusikaltimų aukoms gali būti skiriamas advokatas, su kuriuo susijusias išlaidas padengia valstybė, neatsižvelgdama į aukos pajamas. Įmonėms ar korporacijoms teisinė pagalba neteikiama. Užsienyje nagrinėjamų bylų atveju pagal teisinės pagalbos nuostatas dengiamos su teisinėmis konsultacijomis susijusios išlaidos. Pagalbą teismo procese gali teikti valstybės paskirti teisinės pagalbos teikėjai, advokatai ir kiti teisininkai; kitose bylose teisinę pagalbą teikia valstybės paskirti teisinės pagalbos teikėjai, dirbantys valstybės skiriamos teisinės pagalbos biuruose. Šie biurai paprastai veikia tose pačiose savivaldybėse kaip ir apylinkių teismai. Valstybės skiriamos teisinės pagalbos biurų kontaktiniai duomenys pateikti interneto svetainėje <https://oikeus.fi/en/index/yhteystiedot.html>.

Konsultacijų pabėgėliams centras

Konsultacijų pabėgėliams centras yra nevyriausybinė organizacija, teikianti teisinę pagalbą prieglobsčio prašytojams, pabėgėliams, kitiems Suomijoje esantiems užsieniečiams ir juos konsultuojanti. Centras taip pat siekia gerinti prieglobsčio prašytojų, pabėgėlių ir kitų Suomijoje esančių užsieniečių padėtį ir taiko Europos Sąjungos prieglobsčio ir pabėgėlių politiką.

Adresas Pasilanraittio 9 B, 00240 Helsinki

Interneto svetainė <https://www.pakolaisneuvonta.fi/en/legal-services/>

E. paštas pan@pakolaisneuvonta.fi

Telefonas (+358) 9 2313 9300

Faksas (+358) 9 2313 9310

Paskutinis naujinimas: 27/07/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.